

Визначна пам'ятка вітчизняної історіографії

«Історія України-Руси» Михайла Грушевського

Бібліографічний дайджест

Цьогоріч минає 125 років із часу видання першого тому «Історії України-Руси» Михайла Грушевського.

Поява цієї книги стала найпомітнішою подією української історіографії кінця XIX – початку XX ст. Вона знаменувала якісний злам у вітчизняному історіописанні.

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка пропонує бібліографічний дайджест, присвячений цій унікальній пам'ятці історичної думки України.

Михайло Сергійович Грушевський

Фотограф Карл Булла. Санкт-Петербург, 1913 р.

Михайло Сергійович Грушевський

*«Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю,
народ – нацією, країна – державою»*

М. Грушевський

В історії української науки і культури кінця XIX – першої третини XX ст. одне із почесних місць по праву належить Михайлу Сергійовичу Грушевському – видатному вченому, людині широкої ерудиції, надзвичайної працьовитості.

Володіючи енциклопедичними науковими знаннями, здатністю всебічно аналізувати і в художній формі відтворювати історичні процеси, він яскраво виявив себе в багатьох галузях знань: історії, археографії, літературознавстві, фольклористиці тощо.

Як політик, він мріяв про побудову Української держави на демократичних засадах. Але насамперед М. С. Грушевський – це визначний історик і патріот свого народу.

Написав понад 2000 праць у галузі української та світової історії, історіографії, літератури, спеціальних історичних дисциплін, що збагатили європейську і національну науку. Найвідомішою його працею є «Історія України-Руси».

«Історія України-Руси» – головна праця життя М. Грушевського

10-томна монографія М. Грушевського «Історія України-Руси», 1991 р.

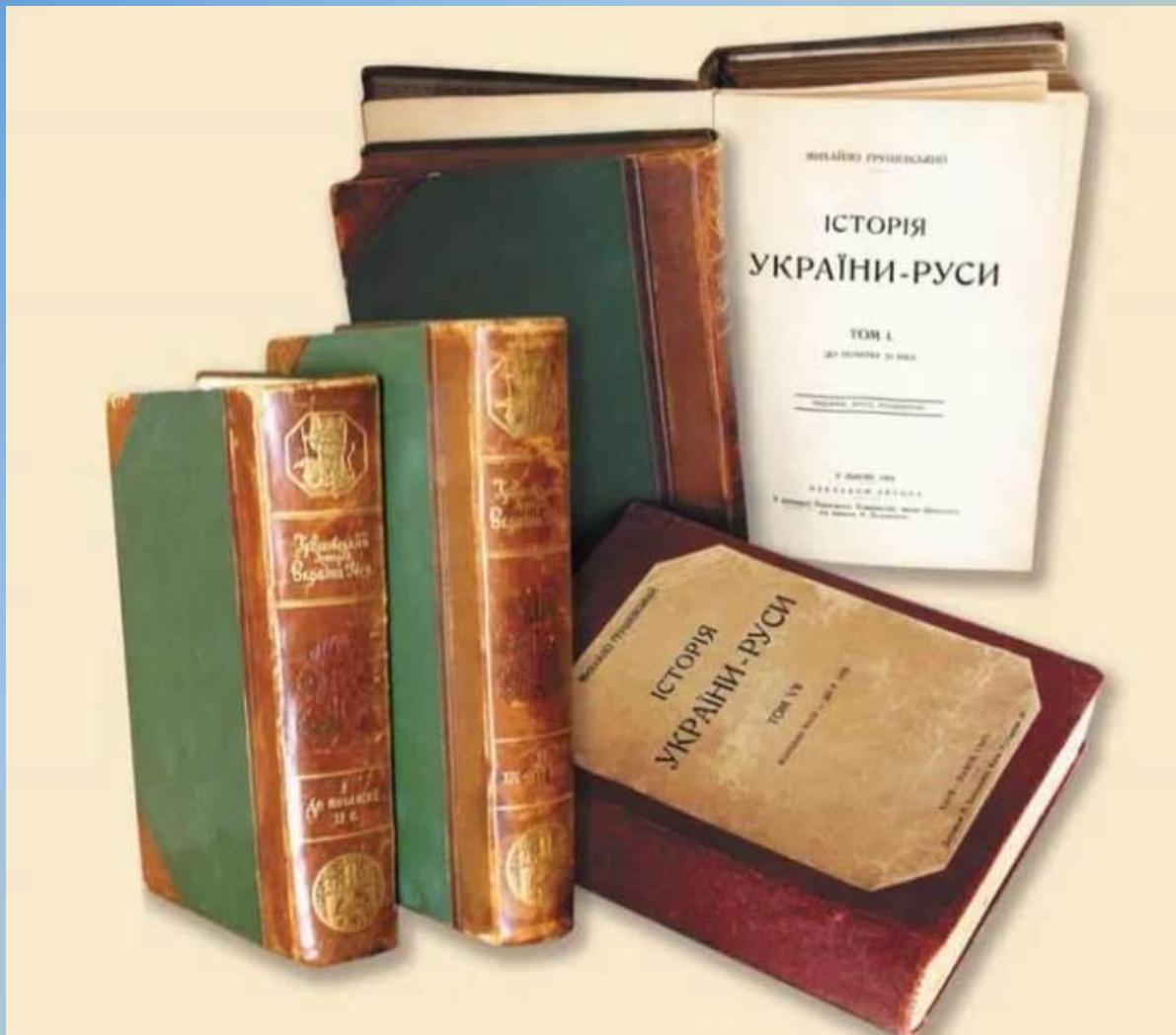
«Історія України-Руси» – 10-томна монографія Михайла Грушевського. Містить виклад історії від прадавніх часів до другої половини 17 століття.

Писалася 38 років з перервами протягом 1895–1933 років. Справила вплив на формування української історіографії новітнього часу.

Перший том вийшов у Львові 1898 р., а останній, десятий, присвячений подіям 1657–1659 рр. надрукувала його донька Катерина, у 1936 р. вже після смерті батька. Повністю «Історія України-Руси» була перевидана у Києві у 1991–1998 роках.

Саме Михайло Грушевський ввів в науковий обіг термін Україна-Русь та Київська Русь. До цього в історичній літературі домінував термін Давня Русь.

Важливо, що видання містить уривки історичних джерел.

*Грушевський М. Історія України-Руси. Київ-Львів, 1922
(фондова колекція «Історія України-Руси» Державного
меморіального музею Михайла Грушевського у Львові)*

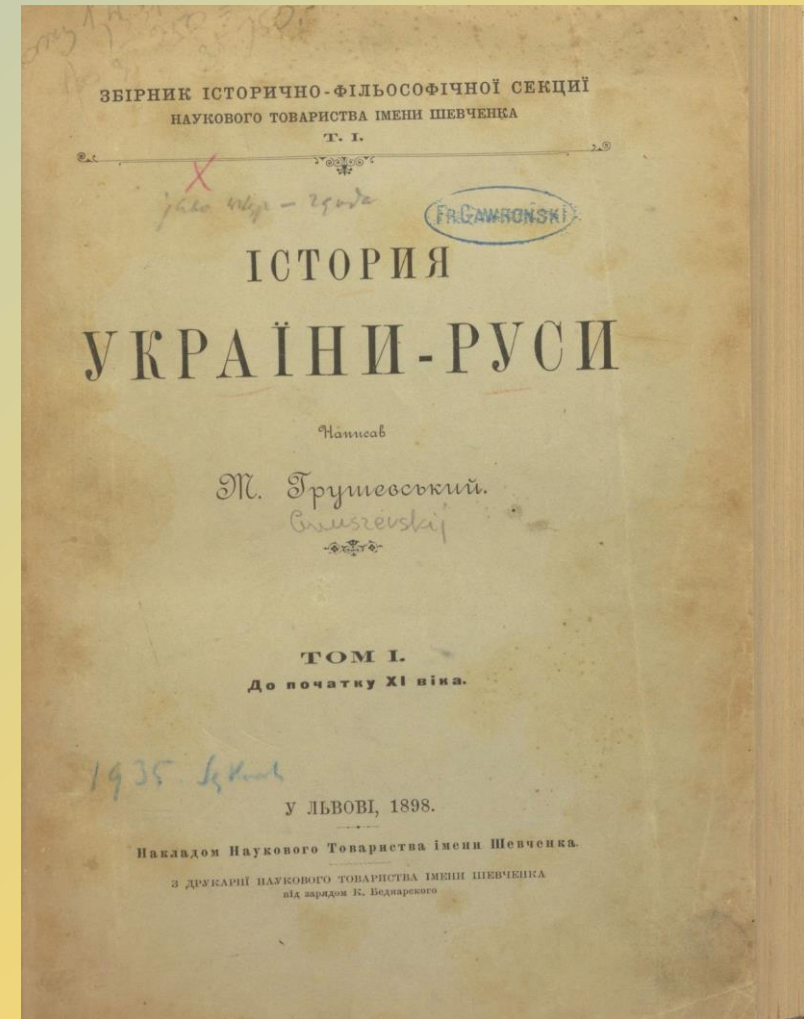
Праця заснована на документах ряду зарубіжних архівів, а також використання матеріалів суміжних галузевих наук – археології, лінгвістики, соціології.

В основу праці була покладена розроблена автором історична схема самостійного розвитку українського народу від найдавніших часів, що аргументовано спростовувало прийняту російською історіографією концепцію про єдину загальноросійську народність-колиску.

У своїй фундаментальній праці Грушевський наголошував на тому, що немає й не може бути «общерусської» історії, оскільки немає «общерусської» народності, а отже, й об'єкта для дослідження.

Історик стверджує, що українці і росіяни є різними і різновекторними по своєму походженню і розвитку народами, з різними коренями та історичними шляхами створення своїх держав. Автор наводить численні докази того, що історія української нації починається в IV столітті.

- 1 том Висвітлює соціально-економічні, політичні та культурні процеси, що відбувалися на території України з найдавніших часів до початку XI ст.
- 2 том Аналізує міжнародне становище, політичний та економічний розвиток Київської держави у XI–XIII ст.
- 3 том Охоплює історію Галичини та Волині від утворення тут держави князя Романа Мстиславовича.
- 4 том Політична історія українських земель у складі Великого князівства Литовського та королівства Польського протягом XV–середини XVI ст. (до 1569 р.).
- 5 том Загальний огляд суспільно-політичної еволюції українських земель у XIV–XVII ст.

Грушевський М. Історія України-Руси. Том I. Львів, 1898 р.

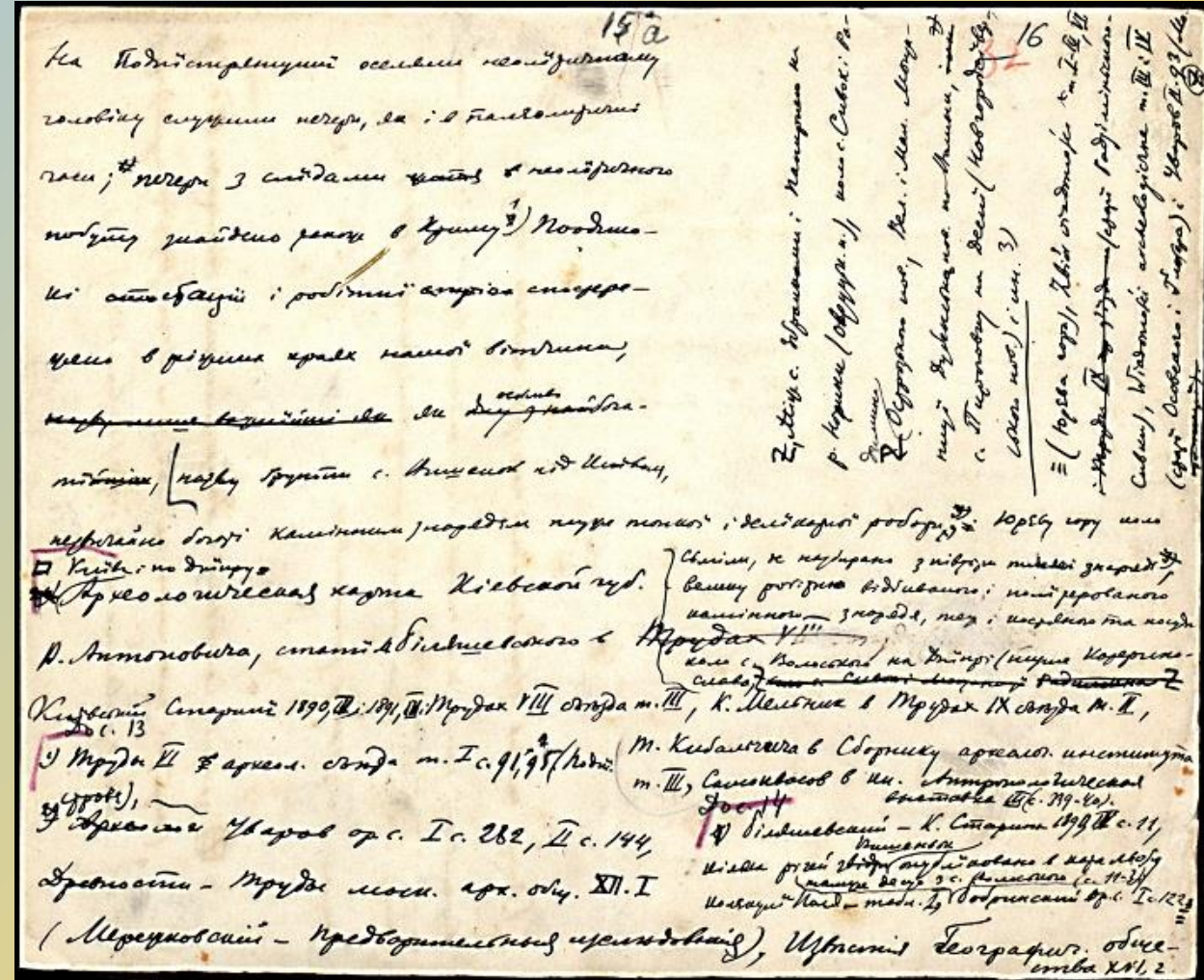
6 том Завершення другого циклу фундаментальної серії, присвяченої литовсько-польській добі до 20-х рр. XVII ст. – часів Козаччини.

7 том Третій цикл «Історії України-Руси», присвячений часам козацьким від кінця XVI ст. до початку XVII ст.

8 том Присвячений другій чверті XVII ст. (Куруківська кампанія, часи «золотого спокою», початок Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького).

9 том Події Хмельниччини.

10 том Охоплює період від 1657 р. до подій 1658 р. (Гадяцька угода), конфлікт з Московією.

Рукопис першого тому «Історія України-Руси», 1898 р.

Монографія в оцінках послідовників

Оглоблин О. П.,
укр. історик

«Грушевський, як і кожна людина, належав своїй добі. Вона – єдине мірило оцінки історичного діяча. Доба Грушевського цю оцінку зробила. Але творчість Грушевського – це вічна власність українства. І в історичній перспективі «Історія України-Руси» завжди стоятиме поруч з Шевченковим «Кобзарем».

Олександр Оглоблин

Магунь М. К., директорка
Державного меморіального
музею Михайла Грушевського
у Львові

«Історія України-Руси» – це паспорт у світову історію»

Марія Магунь

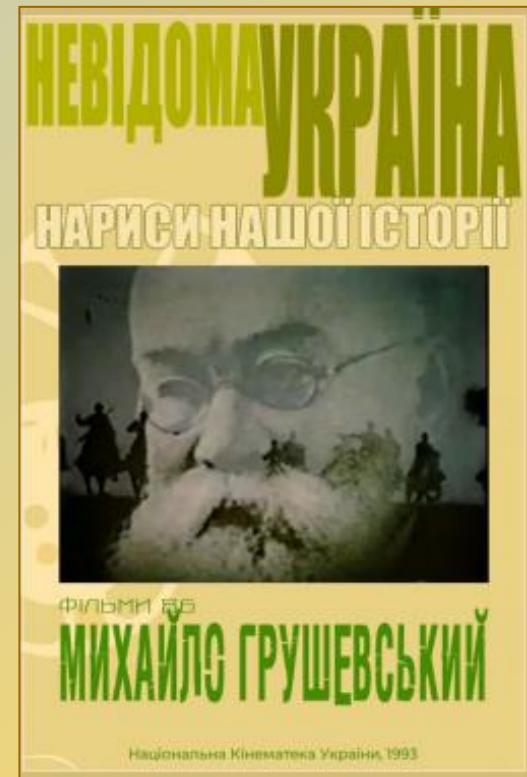
Михайло Сергійович Грушевський з дружиною Грушевською (Вояківською) Марією-Іванною Сільвестрівною, Львів, 1896 р.

«Історію України-Руси» Грушевський присвятив дружині – Грушевській Марії-Іванні Сільвестрівні (Вояківській), вчительці, перекладачці.

Вихід у світ нового дослідження українці сприйняли з великим захопленням, оскільки фактично була описана справжня історія нації. В цьому багатотомнику Грушевський науково обґрунтував схему розвитку історії українського народу.

Фільми про М. Грушевського та його книги

Невідома Україна. Нариси нашої історії : Михайло Грушевський : [документальний фільм] // Youtube. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Q_IWG-a9w70

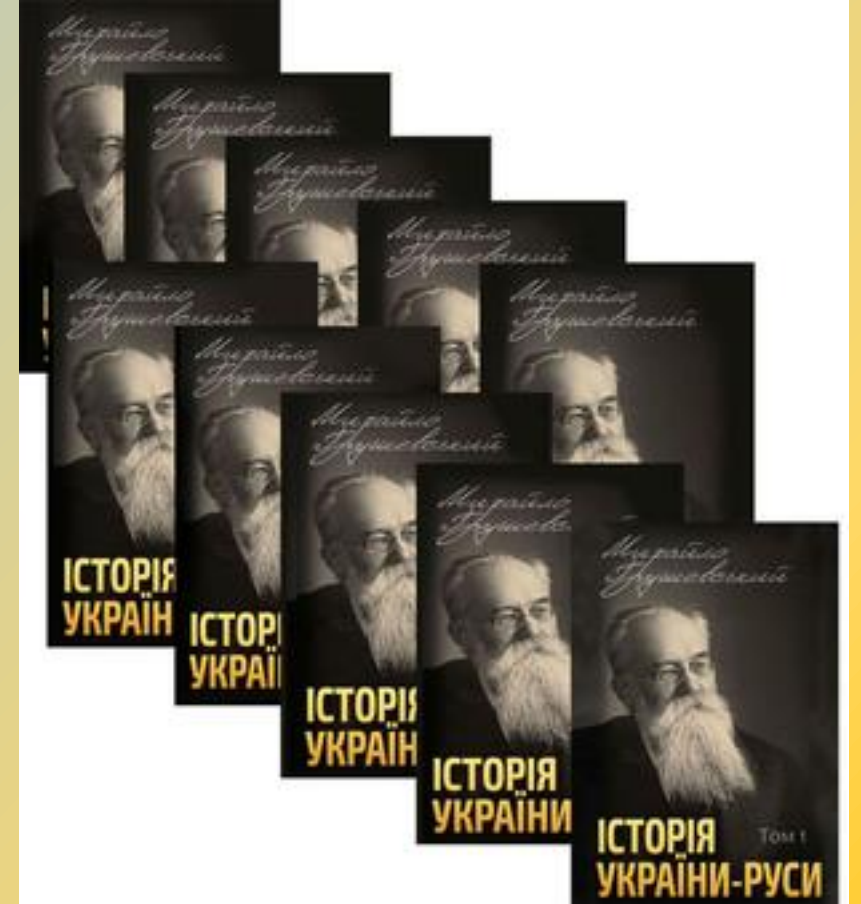

Таємниці великих Українців : Михайло Грушевський : [документальний фільм] // Youtube. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=A5O9RrEka2I>

Читати книгу онлайн

Грушевський, М. Історія України-Руси [Електронний ресурс] : в 11 т., 12 кн. / Михайло Грушевський // Інститут історії України. – Режим доступу: <http://resource.history.org.ua/item/0013885>

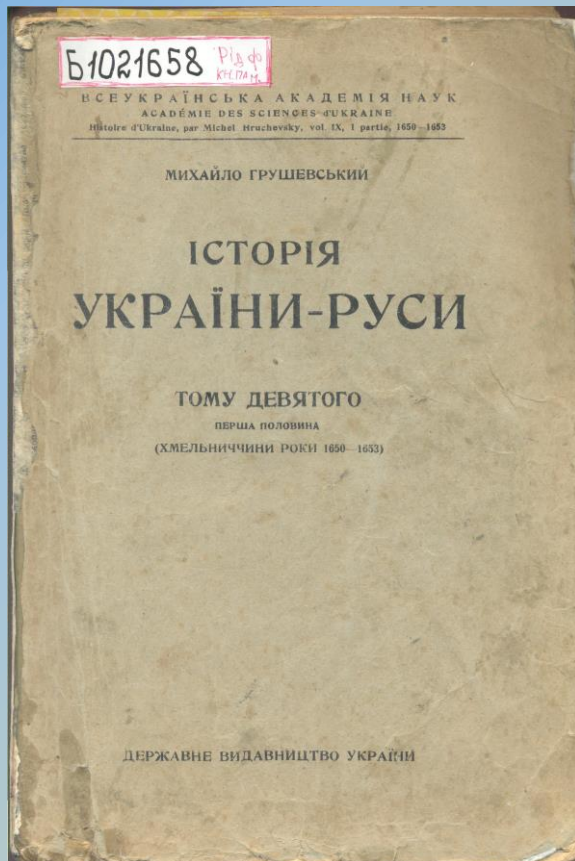
Грушевський, М. Історія України-Руси [Електронний ресурс] : в 10 т. / Михайло Грушевський // ІЗБОРНИК. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/index.html>

Грушевський М. Історія України-Руси в 10 т., 2021

Із фондів бібліотеки

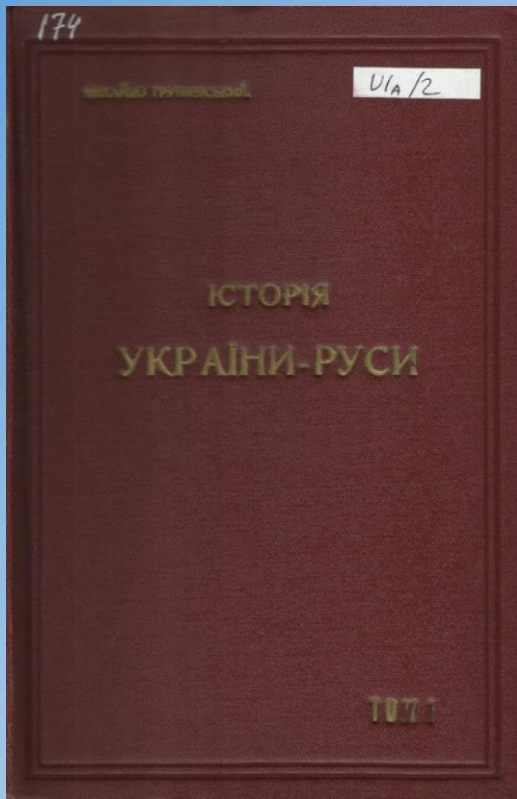
У фонді Черкаської ОУНБ імені Тараса Шевченка зберігається Том дев'ятий першого видання «Історії України-Руси» Михайла Грушевського 1928 р. та репринтне видання в 11 томах, 12 книгах.

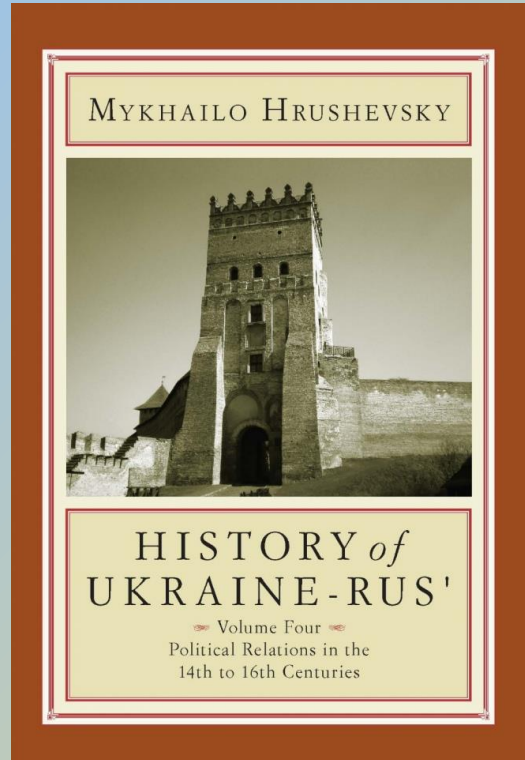
Грушевський, М. С. Історія України-Руси. Т. 9, половина 1 : (Хмельниччини роки 1650–1653) / Михайло Грушевський ; Всеукр. Акад. наук. – Київ : Держ. вид-во України, 1928. – 603 с.

Грушевський, М. С. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. / Михайло Грушевський. – Репринт. вид. – Київ : Наук. думка, 1991.

Грушевський М. Історія України-Руси в 10 т., Нью-Йорк, 1954 – 1957

Англomовний переклад «Історії України-Руси» М. Грушевського, що був завершений Канадським інститутом українських студій

«Історія України-Руси» Михайла Грушевського багато разів перевидавалася в Україні і за рубежом.

На сьогодні стала настільною книгою кожного свідомого українця, без якої нам сьогодні неможливо усвідомити себе, як нація.

**Матеріали підготували працівники відділу наукової інформації та бібліографії
Використано матеріали з фондів бібліотеки та вільних джерел інтернет**